Ulkoministeriö Neuvostoraportti EU/6/2024-UM-37

Koskela Jussi 4.3.2024

Eduskunnalle tiedottaminen / ulkoasiainneuvosto kauppakokoonpanossa 25.-29.2.2024

Ulkoasiainneuvosto kauppakokoonpanossa kokoontui Abu Dhabissa Yhdistyneissä Arabiemiirikunnissa 25.-29.2.2024 Maailman kauppajärjestön 13. ministerikokouksen yhteydessä.

Ministerikokouksen keskeisimmät tulokset koskivat sähköisen kaupan tullimoratorion jatkamista enintään kahdeksi vuodeksi ja kehitysmaille suunnattuja toimia. Maataloutta ja kalastustukisopimuksen toista vaihetta koskevissa neuvotteluissa ei päästy yhteisymmärrykseen. Riitojenratkaisujärjestelmän uudistamista koskevat neuvottelut jatkuvat. Abu Dhabin ministerijulistuksessa ei lopulta noteerattu aiheita, joiden käsittelyä EU olisi halunnut edistää, kuten teollisuussektorien tuet ja ympäristö.

Ulkoasianneuvosto kauppakokoonpanossa kokoontui Abu Dhabissa Yhdistyneissä Arabiemiirikunnissa 25.-29.2.2024 kahdessa istunnossa Maailman kauppajärjestön (WTO) 13. ministerikokouksen (MC13) yhteydessä. Kauppapoliittinen komitea (TPC) kokoontui lisäksi lähes joka päivä keskustelemaan neuvottelutilanteesta.

Ulkoasiainneuvosto 25.2.2024

Komission vpj. Dombrovskis antoi MC13:a edeltävässä ulkoasiainneuvostossa ministereille tilannekatsauksen eri neuvotteluaiheisiin, joista keskeisimpiä olivat

- riitojenratkaisujärjestelmän uudistaminen;
- maatalous;
- kalastustukisopimuksen toinen vaihe;
- sähköisen kaupan tullimoratorion jatkaminen seuraavaan ministerikokoukseen saakka;
- kauppa ja teollisuussektorien tuet ja;
- kauppa ja ympäristö.

Ministerijulistuksen osalta neuvottelut eivät olleet juuri edenneet. Neuvottelujen odotettiin hankalammissa aiheissa jatkuvan ministerikokouksen viime hetkiin saakka.

Puheenvuoron käyttäneet jäsenmaat tukivat yleisesti komissio lähestymistapaa ja toistivat prioriteettejaan, joista vallitsi laaja yksimielisyys. Kysyttiin tullimoratorion jatkamisen vastustajien motiiveista.

Suomi hyväksyi osaltaan päätelmäluonnoksen ja tuki esitettyjä puheenvuoruoja.

Dombrovskis totesi tullimoratoriota koskevan vastustuksen motiivien vaihtelevan; joillakin mailla on kiinnostusta kehittää teollisuuttaan myös tällä sektorilla ja niitä kiinnostaa lisäksi tekninen apu.

Ulkoasiainneuvosto hyväksyi neuvoston ensimmäiset päätelmät (6764/1/24), joita odotettiin jouduttavan muokkaamaan ministerikokouksen edetessä.

Ulkoasianneuvoston jälkeen järjestettiin Ukraina-solidaarisuustilaisuus.

Ulkoasiainneuvosto 29.2.2024

Ulkoasianneuvosto järjestettiin MC13:n aikana Abu Dhabissa viimeisen kerran 29.2.2024. Dombrovskis sekä maatalous- ja kalastusasioista vastaavat komissaarit Wojciechowski ja Sinkevičius antoivat tilannekatsauksen paikalla oleville ministereille ja jäsenmaiden edustajille.

Dombrovskis totesi neuvottelutilanteen jatkuvan hankalana ministerijulistuksen osalta. EU:n tavoite käynnistää keskustelut teollisuussektorien tuista ja ympäristöstä ei etene. Riitojenratkaisun osalta ei ole odotettavissa, että jäsenet hyväksyvät poliittisen sitoumuksen olla valittamatta ns. tyhjiöön. Erityisesti kaksi jäsentä vastustavat sähköisen kaupan tullimoratoriota. Maataloudessa eräiden jäsenten vaatimukset koskien ruokavarastointia (PSH) ja markkinoillepääsyä aiheuttavat ongelmia. Kalastustukisopimuksen osalta vaatimus pienimuotoisen kalastuksen ulottamisesta 200 merimailin päähän on kohtuuton. Dombrovskis vahvisti MC13:n jatkuvan perjantaille.

Wojciechowski muistutti maatalousneuvottelujen olevan jälleen vaa'ankieliasemassa ministerikokouksen onnistumisen suhteen. EU on pragmaattinen neuvottelija, mutta tuloksen on oltava tasapainoinen ja siinä on huomioitava kauppaa vääristävä kotimainen tuki sekä ruokaturva. EU:n offensiivisia ja defensiivisiä intressejä edistetään.

Sinkevičius kävi läpi Tyynen valtameren maiden kalastustukisopimusta koskevaa esitystä, joka oli ongelmallinen monesta syystä. Kuten ei maatalousneuvotteluissakaan, kalastustukisopimuksessa ei tällä hetkellä päästä eteenpäin ilman neuvottelutekstiä.

Jäsenmaiden kommenteissa heijastui huoli EU:n neuvottelutavoitteiden toteutumisesta eri aiheissa. Neuvotteluraijoista muistutettiin erityisesti maatalouden ja kalastustukisopimuksen osalta. Esillä oli myös TRIPS-erivapautta koskeva kysymys, josta oli epäselvyyttä.

Suomi viittasi prioriteetteinaan riitojenratkaisuun ja sähköisen kaupan tullimoratorion jatkamiseen ja totesi tukensa komission työlle, jotta MC13:n neuvottelutuloksessa heijastuu tasapaino EU:n offensiivisten ja defensiivisten intressien välillä.

Dombrovskis kommentoi esille nostettuja aiheita ja noteerasi myös useankeskiset sopimukset, joissa on edistytty (palvelujen kotimainen sääntely ja investointien helpottaminen). Kalastustukisopimuksen suhteen riski on, että lopputulos ei ole uskottava kestävyysnäkökulmasta. Maatalousneuvottelujen umpikuja uhkaa blokata muutkin neuvottelut.

Wojciechowski totesi EU:n olevan maailman suurin maataloustuotteiden viejä, joten EU tukee vientikilpailua ja vastustaa PSH-ohjelmia siltä osin kuin ne vesittävät kilpailua. Myös maataloustuottajien protestit EU:ssa on pidettävä mielessä. EU ei hyväksy sitovaa määräaikaa markkinoillepääsykeskustelussa.

Sinkevičius totesi, että kalastustukisopimus ei saa vaarantaa EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa. Sopimuksen kestävyystavoitteet tulee saavuttaa ja pitää kiinni EU:n neuvotteluraijoista.

Kirjallinen menettely 1.3.2024

Koska neuvosto ei ollut enää päätösvaltainen ministerikokouksen jatkuessa perjantaina ja päättyessä myöhään illalla 1.3.2024, neuvosto hyväksyi kirjallisella menettelyllä MC13:n tulokset

- neuvoston päätöksellä (5163/1/24 REV 1) ja;
- neuvoston päätelmillä (6765/1/24 REV 1).

Nämä kattavat seuraavat:

1. Oikeudellisesti sitovat lopputulemat
   - päätös erityis- ja erilliskohtelusta (WT/MIN(24)/W/23);
   - päätös vähiten kehittyneiden maiden graduaatiosta (WT/MIN(24)/W/14/Rev1) ja;
   - päätös sähköisestä kaupasta (WT/MIN(24)/W/26).

2. Oikeudellisesti ei-sitovat lopputulemat
   - päätös riitojenratkaisujärjestelmän uudistamisesta (WT/MIN(24)/W/22);
   - päätös pieniä talouksia koskevasta työohjelmasta (WT/MIN(24)/W/2) ja;
   - Abu Dhabin ministerijulistus (WT/MIN(24)/W/12/Rev.1).

Abu Dhabin ministerijulistuksessa ei lopulta noteerattu aiheita, joiden käsittelyä EU olisi halunnut edistää, kuten teollisuussektorien tuet ja ympäristö.

Edellä mainittujen lisäksi lopputulemiin sisältyy julistuksia, joista oli sovittu WTO:ssa jo aiemmin, kuten kaupan teknisiä esteitä (TBT) koskeva julistus.

Muuta

Ministerikokouksen yhteydessä järjestettiin useita sivutapahtumia sekä kahdenvälisiä tapaamisia ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Tavion ja Ukrainan, Japanin, Yhdysvaltojen, Saudi-Arabian, Turkin, Israelin ja Nigerian edustajien kanssa; ministeri Tavio tapasi myös Singaporen, Etelä-Korean, Australian ja Uuden-Seelannin ministerit.

Suomen edustajat
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Tavio ja virkahenkilövaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite